JAVA-BODE.

NIEUWS- HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1856. | **Woensdag 18 Junij** | N°. 49.

Prijs per half jaar voor *Batavia* . . . . *f* 12,50.
» » » » *Java* . . . . » 15,—.
» » » » *Buitenbezittingen* . » 17,50.
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven *franco*.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der Advertentien is ZESTIG duiten voor de Vijf Woorden.
Bij eerste of meerdere herhaling DERTIG » » » »
Behalve het Zegel voor den Lande.
Advertentien kunnen worden aangenomen tot ELF ure's voormiddags.

Bij deze Courant behoort één BIJVOEGSEL.

IN NAAM DES KONINGS!

DE GOUVERNEUR-GENERAAL VAN NEDERLANDSCH-INDIE,

Den raad van Nederlandsch-Indie gehoord:

Allen die deze zullen zien of hooren lezen Salut! *doet te weten:*

Dat Hij,

In aanmerking nemende dat het voor de bevestiging der rust in de residentie Palembang raadzaam is, vooreerst nog den invoer van oorlogsbehoeften aldaar niet weder toe te laten;

Lettende:

op de publicatie van 21 December 1850 (staatsblad no. 42), waarbij openlijk afkondiging is gedaan, onder anderen van art. 5 der wet van 5 Augustus 1850;

op de ordonnantie van 9 Junij 1855 (staatsblad no. 37), en eindelijk;

op de artikelen 23, 29, 31, 33 en 129 van het reglement op het beleid der regering van Nederlandsch-Indie.

Heeft goedgevonden en verstaan:

Ten vervolge op de ordonnantie van 9 Junij 1855 (staatsblad no. 37), hierboven vermeld, alsnog voor den tijd van één jaar, ingaande op den 23 (Junij e.) k.), ten aanzien van de voor den grooten handel opengestelde havens van Palembang en Moeara Kompeh, buiten werking te stellen artikel 2 der publicatie van 19 September 1848 (staatsblad no. 44).

Wordende mitsdien gedurende dat tijdvak, voor die havens van toepassing verklaard het reglement op den invoer, den verkoop en het bezit van vuurwapenen en buskruid, gearresteerd bij het besluit van den Commissaris Generaal van 8 Augustus 1828 no. 26 (staatsblad no. 58), hetwelk diensvolgens wordt beschouwd als in deze woordelijk te zijn geïnsereerd.

En opdat niemand hiervan onwetendheid voorwende, zal deze in het staatsblad van Nederlandsch-Indie geplaatst en, voor zooveel noodig, in de Inlandsche en Chinesche talen aangeplakt, worden.

Gelast en beveelt voorts, dat alle hooge en lage collegien en ambtenaren, officieren en justicieren, ieder voor zooveel hem aangaat, aan de stipte naleving dezer de hand zullen houden, zonder oogluiking of aanzien des persoons.

Gedaan te Batavia, den 15sten Junij 1856.

CHS. F. PAHUD.

De Algemeene Secretaris,
VAN DE GRAAFF.

Civiel Departement.

Bij de [illegible] *te Padang.*

Ontslagen:

Wegens vertrek, eervol, als lid, *M. T. Reiche*, officier van gezondheid der 1ste klasse, onder dankbetuiging voor de door hem als zoodanig bewezen diensten.

Benoemd:

Tot lid, dr. *J. C. Heijning*, koopman aldaar.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den derden commies bij de direktie van financien *J. H. C. van Dijck.*

Militair Departement.

Overgeplaatst:

Bij het 14de bataillon infanterie, de majoor *B. T. Reiger*, van het 2de bataillon.

Advertentien.

Door belanghebbenden zijn narigten gevraagd omtrent zekeren *Jean Gaspard Vorsatz*, ook bekend onder den naam van *Johan Casper Vorsatz*, geboortig van Thurnau (Beijeren).

Volgens opgave is hij in het jaar 1793, met het schip *Ceylon* naar de Kaap de Goede Hoop, en van daar in het laatst der vorige eeuw naar Nederlandsch-Indie vertrokken.

Een ieder die in de gelegenheid mogt zijn omtrent het wedervaren van genoemden persoon eenige inlichting te geven, wordt beleefdelijk verzocht, dezelve wel ter kennisse van den resident van Batavia, te willen brengen.

De resident van Soerabaya maakt bekend, dat op Vrijdag den 11den Julij aanstaande, des morgens ten 8 ure, in den dalem van den regent van Soerabaya, publiek bij afslag zal worden uitbesteed de levering van victualie voor de gouvernements schoeners en kruisbooten, te Soerabaya en Grissee gestationeerd, alsmede de behoefte voor de verschillende departementen, de posterijen, policie, djaijangsekars, pradjoerits, gevangenen, kettinggangers en bannelingen te Soerabaya, Grissee en Modjokerto en voor de van gouvernementswege in het hospitaal te Soerabaya verpleegd wordende publieke vrouwen, — voor het jaar 1857.

LEVERANCIE van diverse artikelen, ten behoeve van den *Artillerie Constructiewinkel*, gedurende het Jaar 1857.

Op den 9den Augustus zal door den directeur van dien winkel te Soerabaya worden uitbesteed, de levering van diverse artikelen, ten behoeve van opgenoemden winkel, gedurende het jaar 1857.

Vendutien

Donderdag 19 Junij, voor het Commissiehuis van *Vaupel & Co.*, tegen 4 pCt. vendusalaris.

en

Des avonds ten half 8 ure, in het locaal de Harmonie, door van *Haren Noman & Kolff.*

Vrijdag 20 Junij, des voormiddags ten 9 ure, aan den Kleinen Boom.

Dingsdag 24 Junij, voor het commissiehuis van *Abeelen, Dennison & Co.*

Donderdag 26 Junij, voor het commissiehuis van *van Slooten, Morgan & Co.*

Oproeping van Crediteuren.

In de *Javasche Courant* van heden worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door de Weeskamer te Soerabaya: van wijlen *Van den Berg.*

Door den Agent der Soerabayasche Boedelkamer te Grissee: van wijlen de maleische vrouw njai *Aijoe Rohaija*, en van wijlen *Jacob IJlstra.*

Door den Testamentairen Executeur te Rembang: van wijlen *Njo Gioknio.*

Door de Executeuren in den Boedel te Samarang: van wijlen *Johannes van Woesik.*

Door de Executeuren te Palembang: van wijlen den arabier Sech *Achmad bin Awab Bataher.*

Vertrekkende Personen

J. H. C. aan Dijk. — *E. A. Schill.* — *Thomas Bonkote.*

Aangekomen Vreemdelingen.

Van den 12 tot en met den 16 Junij 1856.

JAVA HOTEL. *Dielwart*, van Billiton; — *C. A. Minstrom*, van Melbourn; — *G. Rotgans, H. A. Noordhoek Hegt, C. Ohmen*, van Rotterdam; — *C. B. van der Zwaan* en *Echtgenoot* en 3 *kinderen*, van Soerabaya; — *D. J. Brouwer*, van Pasaroean; — *M. J. Schleim*, vrn Amsterdam.

HOTEL DER NEDERLANDEN. *M. W. Zwart*, van Rotterdam; — *P. G. Visser*, van Helvoet: — *A. D. Armstrong*, van Dordrecht; — *Hackeert* en *familie*, van Soerabaya.

HOTEL DES INDES. *A. Peijchand*, van Singapore.

MARINE HOTEL. *H. R. C. H. Buysch, J. A. C. Auwers*, van Rotterdam; — *D. P. Pool*, van Singapore; — Baron *Benting, F. G. Derie*, uit Nederland; — *J. de Haas*, van Soerabaya.

Advertentiën.

Voorspoedig bevallen van een ZOON, *J. M. Rhemrev*, geboren *Cantervisscher.*

TAGAL, *den 2 Junij* 1856. (1340)

Bevallen van een ZOON *C. A. C. van der Does* echtgenoot van

(1394) N. D. LAMMERS VAN TOORENBURG.

MEESTER-CORNELIS, 14 *Junij* 1856.

Bevallen van een ZOON, *P. J. Stok*, *Tiedeman.*

BATAVIA, 15 *Junij* 1856. (1368)

Bevallen van een ZOON, *W. H. G. Esche*, *Ilinken.*

SAMARANG, 26 *Mei* 1856. (1364)

Op den 6 April jl. overleed te Maastricht, in hijna 65jarigen ouderdom, na een langdurig lijden, onze hartelijk geliefde moeder en behuwdmoeder, vrouwe *J. J. Gilly de Montela, de Reyniac*, vroeger weduwe van *J. J. A. de Brabant.*

D. L. DE BRABANT.
(1379) W. L. RITTER.

Op den 18den Mei 1856, overleed te Soerabaya, Mevrouw *Clara Sara Elisabeth Adriana Heyn*, geboren *Raauws.* (1395)

VENDUTIE

op Donderdag den 19 Junij 1856,

voor het commissiehuis van *Vaupel & Co*, tegen 4 pCt. vendusalaris,

van diverse koopmansgoederen, dranken en provisien, speelgoed, lampen, Engelsche zadels, wollen kousen en sokken, benevens 500 riem dupra fijn propatria papier, gedeeltelijk afgesneden, velin papier, enz., enz. (1333)

Boeken-Vendutie

op Donderdag 19 Junij 1856,

in een der lokalen van de societeit de Harmonie, te Batavia, door de ondergeteekenden,

van eene verzameling werken, in diverse talen en wetenschappen, waaronder zeer belangrijke voor Nederlandsch Indië; geschiedkundige van *Thiers* en *Lamartine*; staathuishoudkundige, van *Sloet*, *Say* en *Sardelin*; woordenboeken, reizigers handboeken, romans, enz.; voorts eenige Lithographieën en fraaije **Kunstplaten**, benevens een factuur nieuwe en goed werkende **Parijzer Microscopen**, van diverse grootte.

Alles op den dag der Vendutie te bezigtigen. Catalogussen worden verspreid en zijn gratis te bekomen bij

(1375) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

Vendutie

op Vrijdag den 20sten Junij 1856,

in een der localen van de recherche, aan den Kleinen Boom, van

929 Picols Zweedsch Staaf-IJzer,

bij kavelingen van 25 picols. (1329)

Vendutie

op Dingsdag den 24 Junij 1856,

voor het commissiehuis van *Abeelen, Dennison & Co.*

van eene partij scheepsblokken en ijzerwerk, 100 vaten pek, beschadigde en onbeschadigde lijnwaden, hoofddoeken, chitsen, slendangs, porcelein, ouwels, Japansch lakwerk, hangstolpen, ook 60 mandjes **Bombaij Uijen** enz., enz. (1387)

EENE ZONDERLINGE OVEREENKOMST (*slot.*)

Susanne herinnerde Mary, door den vinger op haren mond te leggen, aan het haar opgelegde stilzwijgen.

»Waarom zou deze dag dan niet gelukkig zijn," zeide Susanne, »de hemel heeft ons tot dusverre rijkelijk met zijnen zegen overladen. Hebben wij, sedert wij getrouwd zijn, ooit een ongeluk te betreuren gehad?"

»Het is waar, mijne goede! maar het is gevaarlijk op het geluk te steunen. De eerste slag, die ons treft, zal dan te verschrikkelijker wezen."

»Het ongeluk vooruit te zien, is niet verstandig, mijn vriend! zoo lang wij gelukkig zijn, mogen wij ons dit geluk niet vergallen, door aan rampen of iets dergelijks te denken, dat zou het geluk in ongeluk veranderen."

»Gij hebt gelijk, Susanne! ik heb heden iets van zeer ernstigen inhoud gelezen, dat mijne aandacht in hooge mate heeft bezig gehouden; van daar welligt, dat ik buiten mijne gewoonte eenigzins afgetrokken ben."

»Het middagmaal zal u in eene vrolijkere stemming brengen; het zal wel dadelijk gereed zijn."

Terwijl Susanne deze woorden sprak, opende de dienstmaagd de deur en meldde, dat de tafel gedekt was.

Susanne en Davidson gingen in de eetzaal; de kleine Mary huppelde hen vooruit.

Bij het binnentreden van het vertrek, gaf Davidson zijne verwondering te kennen, dat er voor vier personen gedekt was.

»Hebt gij iemand uitgenoodigd, om het middagmaal met ons te nemen?"

»Ja, mijn vriend, en dat nog wel zonder uwe toestemming, gij zijt er toch niet boos over?"

»Ik ware liever met u en Mary alleen geweest; ik heb daar heden bijzondere reden voor."

»Degene, dien ik uitgenoodigd heb, is geen vreemdeling, maar een goede kennis van u."

»Wie is het dan? Is het uw vader?"

»Neen, gij weet wel, dat mijn vader onlangs uit Londen vertrokken is."

»Maar wie is het dan, Susanne, zeg mij wie?" riep Davidson ongeduldig.

Susanne klopte aan de deur van eene zijkamer. De deur werd geopend en Mocker trad met de kleine Mary aan de hand, de zaal binnen.

Davidson stiet een schreeuw van verbazing uit en zeeg bewusteloos neder.

. . . .

. . . .

Toen zijn bewustzijn teruggekeerd was, lag hij te bed. Mocker zat voor hetzelve en hield de hand van zijnen vriend in de zijne.

»Mocker" mompelde Davidson half onverstaanbaar »zijt gij het..... of is het uw geest?... verschijnt gij om mij van mijnen eed te ontslaan,... of komt gij hier om mij aan denzelven te herinneren.... en mijn laatste levensuur, dat ik in kalmte wenschte door te brengen, nog te verbitteren....Mocker!...Mocker! in welke hoedanigheid gij hier mogt zijn en met welke bedoelingen... verwijder u,... uw aanblik is mij onverdragelijk....

»Ik ben uw vriend Mocker in eigen persoon, zeide Mocker op vertrouwelijken toon, — ik ben gekomen om met u den tienden jaardag van uw huwelijk te vieren."

»Waar is Susanne, waar is Mary...ik wil hen zien,... eer ik sterf.... Zij behooren mij nog.... Gij hebt er nog geen regt op.... de dag is nog niet geëindigd.... ik heb het regt hen tot middernacht de mijnen te noemen,.... en mij in hun bezit te verlieugen,.... er blijven mij nog eenige uren over.... om hen te beminnen."

»Gij herinnert u dus nog immer aan de overeenkomst, die wij in het koffijhuis van Mr. Troughton gesloten hebben?"

»Open gindschen lessenaar en gij zult uwen man leeren kennen," zeide Davidson met gevoel van eigenwaarde.

Mocker opende den lessenaar en vond daarin twee

Vendutie

op Donderdag den 26 Junij 1856,

voor het Commissiehuis van *Van Slooten, Morgan & Co.*, van 660 picols Gula afkomstig van Cheribon, Touwwerk, ankers, kettingen, masten, zeilen, blokken, drie Champangs, twee sloepen, twee spannen goedgedresseerde Wagenpaarden, een gedresseerd Rijpaard geschikt voor de kavallerie schutterij. (1388)

Op een nader te bepalen dag

in de eerste week der maand Julij eerstkomende,

zal op **Cheribon**, voor de Pakhuizen van *Walker & Barkey* verkocht worden:

circa 6000 picols Padie, eene compleete Padie Pelmolen, van het laatst en best bekende systema, kunnende afleveren 100 picols Rijst daags, zeer geschikt om op eene plaats, waar water of stoomkracht voorhanden is, weder te worden opgezet. Eene belangrijke hoeveelheid Metselkalk, eene Woning met rijstpakhuizen te Tanjong, Karbouwen, Pedatties, IJzerwerken en wat verder te voorschijn zal worden gebragt.

Voor nadere informatie gelieve men zich te adresseren aan de firma *Walker & Barkey* in liquidatie te Cheribon. (1339)

Verkrijgbaar à Contant, bij J. F. TENTÉE.

Macassaarsche Roode Visch,
Soerabayasche Aardappelen.

(1371)

Landmail.

Voor Mailreizigers hebben de ondergeteekenden ontvangen, een klein assortiment Engelsche Mailkoffers, geheel van leder, benevens lederen en andere soort Reiszakken.

(1349) VAN RIET & TER GOUW.

Manilla Sigaren No. 2 en 3.
Gouverneur Java Sigaren.

Bij

(1348) ABEELEN, DENNISON & Co.

Karwatsen, Zweepen, Wandel- en Degenstokken

in ruime sortering voorhanden, bij

(1350) VAN RIET & TER GOUW.

Ontvangen

per *Elisa Thornton*, direct van Londen:

FANCY BESCHUIT in verschillende soorten, **HAGEL**, diverse soorten **HANGSTOLPEN**, fraaije **LAMPEN**, Race, Heeren en Dames **ZADELS**, Wagen- en Bendie Tuigen, Bier van Allsopp, Porter, **KERR & STODDARTS MADEIRA, N°. 1**, Champagne van het merk Chateau d'Aye, Tafel Serviezen, Kapiedes, Engelsche Durham Mosterd, **BLIKKEN** Jams, Carrots, Zalm, Mock Turtle, Greavy en Oxtail Soep, Bokking, Sardijntjes, Marmelade, Salade Olie, Vruchten, Mushrooms, Champions, Cayenne Peper, Sauces, enz., enz., à contant tegen zeer billijke prijzen.

(1392) ABEELEN, DENNISON & Co.

Pas Ontvangen:

Zeer Fraaije en Elegante Wagentuigen,

voor vier en twee paarden, met verzilverd en koperen beslag en zwart gevernist.

Te Koop in het groot en klein, bij

(1381) L. PLATON, Kali Besaar.

KRUIDHOORNS,

Hageltasschen, Veldflesschen en verder Jagtgereedschap, bij

(1351) VAN RIET & TER GOUW.

Op Nieuw Ontvangen:

Patés foi d'Oie, Saucises, Cervélas, Galantine Truffés, Gruyère Kaas, te bekomen van af *f* 1, Hollandsch Bier op kruiken, Madera, Frambozen en water, Samarangsche Beschuit in halve en heele trommels, enz.

Sirop de Salsepareille, bij

(1328) CHAMA, LAUGIER & ESMIOL.

Nog voorhanden:

Japansche Water- en Olie Martevanen.

(1352) VAN RIET & TER GOUW.

De ondergeteekenden hebben pas ontvangen:

een factuur superieure Hang- en Tafellampen uit de fabriek van *Messenger & Sons*, Kantoorlampen, Wagenlantaarns, Messen, pleeten Lepels en Vorken, Porter, Engelsch Bier op fust, enz. enz.

(1354) JOHN PRYCE & Co.

SNAREN

voor Guitar, Viool, Violoncel en Alt, bij

(1353) VAN RIET & TER GOUW.

Bombaijsche Uijen,

tegen contant, bij

(1311) F. L. HUGHAN.

BENGAALSCHE HOEDEN.

Weder Eene Nieuwe Zending bij

(1359) S. D. BRANDON.

Keizerlijke en Japansche Cabaaijen.

bij

(1358) S. D. BRANDON.

Belangrijk Berigt
VOOR HH. MARINE OFFICIEREN.

De ondergeteekende heeft ontvangen alle de benoodigde uitmonsteringen voor de nieuwe Uniformen, volgens besluit van 16 November 1855, N°. 63.

Heeren Officieren, welke van dit eenvoudig en doelmatig costuum spoedig wenschen gebruik te maken, vervoegen zich bij

S. D. BRANDON,
in de Stad of te Rijswijk.

☞ S. D. BRANDON maakt HH. Officieren bekend, dat bij hem oude Tenu Jassen tot nieuw model kunnen worden veranderd. (1393)

Het Lokaal thans in gebruik door den Heer Mr. B. Bake gelegen aan de Groote rivier te bevragen bij

(1390) HAAGER & SCHUURMAN.

Een Huis op Kramat, thans bewoond door den heer *F. Jeekel.*

Te bevragen bij

(1362) J. YOUNG, Parapattan.

Een Huis op Goenoeng Saharie, thans bewoond door den heer *Buisker.* Te bevragen bij de

(1369) Wed. MOZER.

Eene Dame van fatsoenlijke famili[e] geëxamineerd in vier talen, en bekwa[am] om onderwijs te geven in alles wat t[ot] eene beschaafde opvoeding behoort, wenscht zich a[ls] **GOUVERNANTE** geplaatst te zien.

Adres franco brieven onder letter V, bij den boe[k]drukker

(1374) E. FUHRI, te Soerabaya.

De ondergeteekende vertrekt en verzoekt degene[n] die iets van hem te vorderen mogten hebben, zich vó[ór] ultimo Julij aanstaande aan te melden.

Zijne gemagtigden zijn de heeren *Th. F. Schill* e[n] *Reijnst & Vinju.*

(1370) E. A. SCHILL.

BATAVIA, 17 *Junij* 1856.

De ondergeteekende, gedurend[e] acht jaren de betrekking van Lo[ge]mementhouder te Samarang heb[bende] waargenomen, en daari[n] steeds de bijzondere tevredenhei[d] van het publiek hebbende verworven, neemt de vrijhei[d] heeren Ingezetenen, Reizigers en Scheepsgezagvoerder[s] te verwittigen dat hij zich geassocieerd heeft met de[n] heer *H. Borel*, tot de exploitatie van het **HOTEL DES INDES**, vroeger **Rotterdamsch Hotel.**

Hij belooft voor een uitmuntende tafel en goede be[diening] bijzondere zorg te zullen dragen en alles t[e] zullen in het werk stellen om zijne reputatie staan[de] te houden.

(1344) L. G. CRESSONNIER.

De ondergeteekende, gewezen gezagvoerder van h[et] alhier verbrande schip *Robertus Hendrikus*, acht zic[h] verpligt bij deze openlijk zijnen warmen dank te betu[igen] aan de kommandanten en officieren van Z. [M.] wachtschip *Boreas* en stoomkorvet *Medusa*, en verd[er] aan de gezagvoerders van verschillende alhier ter ree[de] liggende schepen, voor de ijverige pogingen, welke [zij] met hunne ekwipagien tot het redden van zijn schip [en] lading hebben aangewend.

(1355) R. H. MULDER.

BATAVIA, 12 *Junij* 1856.

La Constante et Fidèle

Plegtige Viering

van het 100 jarig bestaan des G∴ O∴ in Nederlan[d], het 40 jarig Gr∴ Mr∴ schap van Z. K. H. prins Fre[derik] der Nederlanden en het Feest van St. Jan. O[p] Zaturdag den 28 Junij 1856, waartoe alle geregtigd[e] Ordeleden worden uitgenoodigd.

De Secretaris der Loge voornoemd

(1362) H. DE VOGEL, Jr.

Een Onderwijzer van den 2den ran[g] biedt zich aan tot het geven van pri[vaat] onderwijs. Adres lett. X

(1330) H. M. VAN DORP.

Van Haren Noman & Kolff, te Batavia

Ontvangen:

Een factuur **Optische Instrumenten, Brillen, Lorgnetten, Pincenez**, in zilver, schildpad e[n] staal gevat, van verschillende nummers en kleur, **Ste[en]** of **Spoorwegbrillen**, voorts fraaije **Tooneelkijkers**, waaronder geëmailleerde voor Dames, **Verrekijkers** van verschillende afmeting, **Telescopen** e[n] **Nachtkijkers, Microscopen** van *f* 10 tot *f* 100 enz. (131[.])

---

geladen pistolen en eenen met zwart lak verzegelden brief aan de weduwe Davidson.

„Gij zijt een man van eer," zeide Mocker, „ik heb eerbied voor allen, die in dusdanige gevallen hun woord houden en de hun toegedragen vriendschap op prijs stellen..... maar sta nu op Davidson, uwe vrouw en uwe dochter verwachten u in de salon, zij maken zich ongerust over u."

Davidson stond op, eer hij echter zijn slaapvertrek verliet, viel hij voor Mocker op de knieën en smeekte met opgeheven armen:

„In 's hemels naam en om onzer vriendschaps wille, Mocker, hoor mij aan,.... heb medelijden met mij.... heb medelijden met Susanne en myne Mary,.... ontsla mij van den eed, dien ik voor u, in een oogenblik van opgewondenheid heb afgelegd.... Ik zal des hemels besten zegen over u afsmeeken,.... de twee zielen, die mij zoo teeder beminnen, en die zonder mij niet gelukkig kunnen zijn, zullen het oogenblik zegenen, dat gij hier zijt gekomen,.... om mij nog bij tijds van den rand van het graf te redden.... Susanne bemint mij.... zij heeft altijd slechts mij bemind.... gij kunt dus op hare liefde niet hopen.... Mocker!.... dierbare vriend!.... deze schat behoort slechts mij,.... mij alleen,.... na mijn dood zult gij er niets van erven dan.... twee voor eeuwig gebroken harten!.... En mijne dochter?.... zult gij haar liefhebben, zoo als ik?.... zal zij u beminnen, zoo als zij mij bemint?.... Mijn kleine huiselijke kring schijnt door eene goddelijke hand geschapen te zijn,.... durft gij vermetel genoeg wezen..... om Gods werk te vernietigen?.... om zoo veel geluk in ongeluk..... zoo veel edele vreugde in hartzeer te veranderen!.... Zie mij aan, mijn vriend!.... maar ik smeek u op mijne knieën,.... met tranen in de oogen,.... maar ik smeek u niet voor mij,.... ik gevoel moed genoeg om te sterven,.... maar ik smeek u voor hen, die mij zoo dierbaar zijn,.... voor hen, die mij zoo gelukkig gemaakt hebben!.... Antwoordt mij, mijn broeder,.... mijn vriend, antwoordt mij!.... Mijn lot en het hunne is in uwe handen!...."

Diep ontroerd viel Mocker hem in de rede:

„Sta op, mijn vriend en volg mij, beneden zult gij het antwoord vernemen."

Davidson vergezelde zijnen vriend met onzekeren tred; het was hem te moede als een veroordeelde, die naar de laatste strafplaats gebragt wordt. Toen hij het vertrek binnentrad, werd hij met opene armen door Susanne en Marij ontvangen. Eene hem onbekende dame stond op en naderde hem om hem te groeten.

„Davidson, — zeide Mocker, de dame bij de hand nemende, — ik heb de eer u Mistress Mocker voor te stellen."

„Mistress Mocker? — zeide Davidson van bewondering buiten zich zelven, — Mistress Mocker?.... Zijt gij dan gehuwd?"

„Zoo als gij ziet. In Napels werd ik ernstig ziek de geneesheeren hadden mij opgegeven en er bleef m[ij] niets anders over dan mij op den dood voor te bere[i]den. De dochter van den logementhouder Marino, [bij] wien ik mijn intrek genomen had, de goede Giuli[a], redde mij, door hare zorgvuldige verpleging het leve[n]. De liefde voor Susanne stierf in mij, toen de lief[de] voor Giulia in mij ontwaakte. Ik heb dus onze ove[r]eenkomst gebroken."

„En ik?... stamelde Davidson."

„Gij zijt van uwen eed ontslagen."

Davidson vloog zijn vriend om den hals en kon [van] vreugde geen woord spreken. Daarna kuste hij zij[ne] vrouw en zijne dochter, in wier bezit hij zich opnie[uw] mogt verheugen. Nadat de eerste opwelling van vreu[gde] voorbij was, zeide hij tegen Mocker:

„Maar zeg mij eens, waarom hebt gij gedurende dien tijd niets van u laten hooren."

„Ik wilde u in het ongestoorde genot van uw ge[luk] laten. Elke tijding van mij ware voor u een gifdr[up]pel in den beker van uw geluk geweest."

„Edele vriend, gij hebt gelijk, gij hebt gehan[deld] als een man van eer, als een opregt vriend!"

„Ik heb niet meer gedaan Davidson, dan dat[gene] wat gij in mijne plaats ook zoudt gedaan hebbe[n]; maar spreken wij daar niet meer over. Wij ...

Théatre Français de Batavia.

Direction de MM. VAN KINSBERGEN et Ad. POTIER.

Avec l'autorisation de M. le Résident de Batavia.

Vendredi, 20 Juin 1856.

Première représentation du deuxième mois de l'abonnement de la deuxième année.

Une première représentation de

LA PROMISE.

Opéra-comique en 3 Actes.

Le Spectacle commencera à **Sept heures précises.** (1380)

JAVA-BODE.

H. H. Inteekenaren op bovengemeld Blad, die genegen zijn met hun abonnement voor het tweede halfjaar 1856 voort te gaan, worden beleefd verzocht, hiervan zoo spoedig mogelijk aan den Ondergeteekende kennis te geven, en hem de gelden daarvoor **Franco** toe te zenden, ten einde geene vertraging in de ontvangst te ondervinden en de Uitgever in staat gesteld moge worden de oplage bij tijds te regelen.

Prijs voor het tweede halfjaar:

voor Batavia	*f* 12.50.
» Java	» 15.—.
» de Buitenbezittingen	» 17.50.
» Nederland	» 22.50.

Brieven *franco* aan

den Administrateur van dat Blad,

(1377) H. M. VAN DORP.

☞ De Inteekening en Storting voor dat Blad kan ook geschieden bij den Heeren *Nomen, Kolff & Co.* te Samarang en *E. Fuhri* te Soerabaya.

VOOR RESIDENTEN, OFFICIEREN EN REIZIGERS OP JAVA.

Eet-Nécessaires,

voorzien van alle gereedschappen voor déjeuner, diner en souper benoodigd, als: **porceleinen borden, schalen, koppen, trekpot, koffijpot en melkkan, bier-, wijn- en likeurglazen, karaffen, thees- en koffijbussen, messen, lepels en vorken, kandelaars,** en meer andere zaken, te veel om hier te noemen, **alles in nette kleine koffers.**

Voor **een**	persoon	*f* 140.
» **twee**	personen	- 175.
» **vier**	»	- 300.

Allen's Despatch Box,

eene zeer volledige en sterke Schrijf cassette, gegarneerd en van verschillende papiersoorten voorzien, à *f* 150 en *f* 195.

Engelsche Reiszakken,

met en zonder Toilet-Gereedschappen, à *f* 30, *f* 45, *f* 100 en *f* 125.

Ontvangen bij

(1376) H. M. VAN DORP, te Batavia.

Cowvan's Razor Sharpener à *f* 10.

Fijne Engelsche Scheermessen,
per paar *f* 20 à *f* 25.

Te bekomen bij

(1382) H. M. VAN DORP, te Batavia.

Depôt en Magazijn van Muzijkwerken,

van H. M. van DORP, te Batavia.

De Correspondence Musicale; verzameling van meer dan 3000 der nieuwste en beste muzijkwerken voor Piano, Piano en Viool, Fluit, Orgel en Zang, à 10 Cents per pagina.

Methodes voor Piano, Viool en Zang, van Bertini, Wühl, Alard, Baillot, Concone, Goria, Lablache, Carcelli, Cramer, etc.

Cramer études; Bertini études; Czerny, Burgmuller, Goria, Beijer, Prudent, Beriot, Osborne.

Airs uit Haydée, Reine de Chypre, la Favorite, enz. (1383)

Het Vertrek der Stoomboot **LANGAN LAHONGAN**, is bepaald als volgt:

Van **Batavia** naar **Samarang**
op den 5, 15 en 25 van iedere maand. en

Van **Samarang** naar **Batavia**
op den 10, 20 en 30 van iedere maand.

Nadere inlichtingen te bekomen bij

(1378) MACLAINE, WATSON & Co.

Bij tijdige aankomst van de Mail van Singapore zal de *Koningin der Nederlanden* over **Samarang** naar **Soerabaya** op den 26 dezer vertrekken.

Nadere inlichtingen te bekomen bij

(1373) MACLAINE, WATSON & Co.
Directeuren der N. I. Stoomb. Maatschappij.

BATAVIA, *den* 17 *Junij* 1856.

Vracht en Passage naar Tjilatjap

wordt aangeboden met het Nederlandsch schip **Gelderland**, kapt. *D. Crap Hellingman.*

Adres bij de agenten

(1342) HAAGER & SCHUURMAN.

Voor Passage naar Samarang

wordt aangeboden het Nederlandsch barkschip **Padang**, kapitein *M. W. Zwart*, om in het begin der volgende week derwaarts te vertrekken. Adres den Gezagvoerder in het Hotel der Nederlanden en

de Agenten,

(1372) TIEDEMAN & VAN DER BURG.

BATAVIA, 17 *Junij* 1856.

Voor Passage naar Soerabaya

wordt aangeboden het Nederl. fregatschip **Aldebaran**, kapitein *B. G. Meijboom*, om aanstaande Zondag derwaarts te vertrekken.

Adres den Gezagvoerder in het Marine Hotel en de Agenten

(1391) TIEDEMAN & VAN DEN BURG.

BATAVIA, 18 *Junij* 1856.

Passage naar Samarang

wordt aangeboden met het Ned. schip **Broedertrouw**, kapt. *A. J. Hordijk*, om den 22 dezer derwaarts te vertrekken.

Nadere informatiën te bekomen bij den Gezagvoerder in het Hotel der Nederlanden en bij de Agenten

(1386) B. KOPERSMIT & Co.

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het snelzeilend Nederl. clipperschip **Nieuw Holland**, kapt. *L. Tuk*, voerende eenen bekwamen scheepsdoctor.

Deze schoone bodem, welke de reis herwaarts in 84 dagen heeft afgelegd, is keurig ingerigt, en in alle opzigten perfect uitgerust voor den overvoer van Passagiers.

Het vertrek zal direct van hier plaats hebben, waarschijnlijk tegen het laatst der maand Julij.

Nadere informatiën zijn te bekomen bij de agenten

(1384) B. KOPERSMIT & Co.

Voor Passage naar Nederland

wordt aangeboden het snelzeilend en voor den overvoer van passagiers bijzonder goed ingerigt Ned. schip **Helena & Anna**, kapitein *J. C. Lupcke*, voerende een bekwamen doctor.

Dit schip is thans in den Oosthoek van Java ladende en zal vermoedelijk tegen het einde van Julij de reis van hier naar Rotterdam aanvaarden.

Voor informatiën adressere men zich te Soerabaya bij den Gezagvoerder, en alhier bij

de Agenten,

(1365) VAN OMMEREN, RUEB & Co.

BATAVIA, 18 *Junij* 1856.

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het nieuw gebouwd campagne schip **Cornelis Gips**, kapt. *de Haan*. Deze bodem wordt spoedig van de kust terug verwacht, en zal waarschijnlijk tegen medio Julij van hier vertrekken.

Nadere informatiën te bekomen bij de Agenten

(1385) B. KOPERSMIT & Co.

Passage naar Nederland

om tegen het einde van Julij van hier te vertrekken wordt aangeboden met het Ned. schip **ANNA & ELISE** kapt. *C. J. Jaski.* Dit schip is bijzonder goed ingerigt en uitgerust voor den overvoer van passagiers voerende eenen bekwamen Dokter.

Adres te Samarang bij de Heeren *Dorrepaal & Co.* te Soerabaya bij de Heeren *Schimmelpenninck & Co.* en alhier bij de Agenten

(1389) HAAGER & SCHUURMAN.

Voor Passage naar Nederland

wordt aangeboden het snelzeilend en voor den overvoer van passagiers zeer goed ingerigt Ned. schip **Joan**, gevoerd door kapt. *A. van der Tak*, voerende een geëxamineerd scheepsdoctor.

Dit schip zal vermoedelijk in de laatste helft van de maand Julij van hier naar Rotterdam vertrekken, zijnde intusschen informatiën te bekomen te Soerabaya bij den Gezagvoerder en alhier bij

de Agenten,

(1366) VAN OMMEREN, RUEB & Co.

BATAVIA, 18 *Junij* 1856.

Passage naar Nederland,

om tegen het einde van Julij van Tjilatjap te vertrekken, wordt aangeboden met het welbekende Nederlandsche barkschip **Gelderland**, kapt. *D. Crap Hellingman*, bijzonder goed ingerigt en uitgerust voor den overtogt van passagiers, voerende eenen bekwamen doctor. Adres bij den Gezagvoerder en bij

de Agenten,

(1343) HAAGER & SCHUURMAN.

BATAVIA.

Op Zondag den 15 dezer ontstond er des morgens ten 4 ure brand in een klein steenen huis, digt bij de kongsie besar der topspelen in het Chinesche kamp alhier, voornamelijk dienende tot bergplaats van olie. Spoedig aangebragte hulp en het omverhalen van eenige digtbij staande bamboezen gebouwen verhinderden deszelfs voortgang. Het huis brandde echter geheel uit; de oorzaak van het ontstaan diens brands is niet bekend. De schade wordt op *f* 500.— à *f* 600.— geschat.

— Als weder der opmerking waardig, deelen wij mede, dat, in den achtermiddag van 11 Maandag, tusschen 4 en 5 ure, de dezer hoofdplaatse, de thermometer tot eene laagte van 74° Fahrenheit, binnen 's huis gedaald is. Het weder was den vorigen dag betrokken en dien dag zelven regenachtig geweest.

— Van Poerwacarta berigt men ons, dat er in de residentie Krawang weder, in de laatste dagen, verscheidene personen de slagtoffers geworden zijn van de woede der tijgers.

Zekere Inlander Rakioen, met drie anderen naar het bosch nabij de kampong Koetagandok, district Krawang gegaan zijnde, om hunne buffels te weiden, werd in

heden een drievoudig feest, den tienden verjaardag van uw huwelijk, den negenden jaardag van uwe Mary en het feest des wederziens, na eene scheiding van tien jaren.

»En dit drievoudig feest zullen wij behoorlijk vieren, — viel Davidson hem in de rede, — kom aan Susanne, disch aan onze gasten het beste op, dat wij in huis hebben!"

»Daarvoor is reeds gezorgd, mijn vriend, — zeide Susanne op schalkachtigen toon, — ik wist het reeds wij gasten hadden. Bij uwe tehuiskomst had gij mij bijna betrapt, maar gij hebt toch niets opgemerkt."

»Zoo, zoo, nu begrijp ik eerst, waarom gij met zooveel geheimzinnigheid de deur van de voorzaal gesloten hebt en aan Mary beduidde u niet te verklappen."

De vrienden bleven tot laat in den nacht bij elkander. Mocker moest de ondervindingen, die hij op reis had opgedaan, mededeelen; toen Davidson van hem vernam, dat hij zich voortaan in Londen zou vestigen, riep hij uit:

»Dan is mijn geluk volmaakt en onze kleine kring met twee edele zielen verrijkt. De overeenkomst bij Mr. Troughton is nu, in plaats van ons beider ongeluk ons beider geluk geworden. — Leve onze vriendschap!"

Onschuldig en toch niet zonder Schuld.

De Deensche vlakte heeft hare eigenaardige schoonheden. Wie haar op eenen schoonen zomerdag doorreist, wanneer rijpende korenvelden door den zachten adem des winds zacht golvend worden bewogen en overal, zoo ver zijn oog slechts reikt, de bewijzen van noeste vlijt hem toelagchen, ondervindt de aangenaamste gewaarwordingen; voor zijn blikken ontwaart hij het beeld des vredes, en de indruk, daardoor op zijn gemoed te weeg gebragt, is zoodanig, dat zelfs een lang verloop van jaren dien niet kan uitwisschen. Hier ziet hij talrijke zwermen van sierlijke, bontkleurige kapellen rondfladeren, elders slingert zich een beek met het schoonste groen en fraaije bloemen omgeven, in sierlijke bogten door het veld; het levendige groen van een boschje vormt een aangenaam contrast met het goudgele graan en van tijd tot tijd bespeurt men een vriendelijk met klimop begroeid kerkje of eene landelijke woning, waarvan de witgepleisterde muren helder uitkomen tegen het loof der omringende ooftboomen.

Op den tijd echter, waarop ons verhaal aanvangt, heerschte de koude herfst; de oogst was in de schuren verzameld, de avonden begonnen reeds vrij lang te worden, hoewel het jaargetijde der kille herfststormen nog niet was genaderd.

Het woud stond nog in zijn groenen dos, maar op het grastapijt lagen reeds gele, verwelkte bladeren, ten bewijze, dat de gure, kille herfstwind zijn invloed begon te doen gevoelen; aan den blaauwen hemel liet zich geen wolkje bespeuren, en de maan stortte haar zilverblank licht over deze stille, vreedzame natuur. De bewoners van het naburige dorp bevinden zich meerendeels op gindsche grasplek aan den zoom van het woud, dat het hooger rijzend gedeelte der berghelling bedekt; luide klinken het vrolijk gelach en de juichende stemmen van knapen en jonge meisjes om te gemoet. De ouden van dagen zitten hier en daar groepsgewijs bijeen; met de pijp in den mond, verdrijven zij den tijd met gesprekken over onderwerpen, hun bedrijf betreffende, terwijl wij uit het dorp daar beneden het aanhoudend gehuil van menigen waakzamen, trouwen hond vernemen, die zoo gaarne zijn meester naar de vrolijke bijeenkomst had gevolgd.

(*Wordt vervolgd.*)

den achtermiddag bij het naar huis keeren, terwijl hij met zijn karbouw een 20tal roeden achter zijne makkers bleef, eensklaps door een tijger overvallen, die hem in de regterzijde greep en het vleesch tot op het been verslond.

Op zijn hulpgeschreeuw, gingen zijne, met pieken gewapende makkers op den tijger los, doch deze koos het hazepad en het gelukte hen niet het dier te achterhalen. Rakieen bleef dood op de plaats liggen.

— De Inlander Tjiah uit de kampong Tjihidieng, district Batoe Sierap, ging met zijn 12jarigen zoon Samyah, laat in den avond, over zijn tipar eene ronde doen. Hij liep vooruit en zijn zoon achter hem met een vlammende obor. Op eens ging die obor uit en Tjiah vermiste zijn zoon. Hoe hij ook riep, hij kreeg geen antwoord. Hij keerde daarop naar zijne goeboek terug, stak een andere obor aan en begaf zich op weg om Samyah te zoeken. Nabij de plaats gekomen, waar hij hem vermist had, vond hij diens hoofddoek en ontwaarde sporen eens tijgers. Natuurlijk durfde hij alleen in den nacht zijn onderzoek niet voortzetten, doch deed zulks den volgenden morgen en vond, op 50 roeden afstand van zijn goeboek, het overschot van het ligchaam zijns zoons, den schedel en het gebeente der onderste ledematen.

— Bapa Salidjem, wonende in de kampong Tjilimoes, district Segalaheran, begaf zich naar het, digt bij zijn goeboek op zijn tipar gelegen bosch, om hout te sprokkelen, zijne dochter, Salidjem genaamd, in die goeboek achterlatende.

Reeds was de zon ondergegaan en nog was hij niet terug. Hierover ongerust, ging zijne dochter hem opzoeken en vond, op ongeveer 75 roeden van de goeboek, sporen eens tijgers en iets verder het lijk haars vaders, waarvan al het vleesch verslonden en niets overgebleven was dan de beenderen en ingewanden.

Batavia. — In den morgen van den 16den Junij heeft Z. Exc. de Gouverneur-Generaal het groot-militair-hospitaal, de school tot opleiding van Inlandsche geneeskundigen en de inrigting tot het geven van onderwijs in de verloskunde aan Inlandsche vrouwen, bezigtigd.

Krawang. — In den namiddag van 5 Junij jl. is te Soebang, door onvoorzigtigheid, in eene inlandsche woning brand ontstaan, ten gevolge waarvan 91 woonhuizen van bamboe, 17 pondoppo's, 19 padieschuren met de daarin aanwezige padie, 4 keukens en 5 paardestallen in de asch zijn gelegd.

De schade wordt op circa *f* 1200 begroot.

Banjoewangie. — In den ochtend van den 25sten Mei omstreeks vier ure, geraakte een gedeelte van de mandaresche kampong alhier in brand, waardoor in minder dan een uur tijds, twee en twintig huizen werden vernield.

Door spoedig aangebragte hulp werd men, toen de vlammen dreigden naar het digst bewoonde gedeelte der kampong over te slaan, gelukkig den brand meester. Dit onheil wordt aan kwaadwilligheid toegeschreven.

De geleden schade wordt begroot op *f* 2,636.

Billiton. — De laatste berigten houden in, dat den 17den Mei jl. de postprauw van de Riouwsche ... die met een lading ... (Bangka-eiland) opgevischte en op een vlot drijvende Chinezen, met name *Go Tik Sing*, *To Tjansan* en *Go Boen Ngiaf*, te huis behoorende te Haïnam. Zij verhaalden den 6den April jl. met de wankang Kimlang Taij, gezagvoerder *Go Tik Hing*, van Samarang naar Singapore te zijn gezeild. Behalve de gezagvoerder bevonden zich 13 Chinezen als opvarenden aan boord, en als passagiers twee Hokkian Chinezen, de een genaamd *Kam Hong*, terwijl de lading uit 600 pikols rijst bestond. Na 18 dagen zeilens stootte het vaartuig op een rif en was weldra gezonken. Elf der aan boord zijnde personen hadden zich met de sampang gered, doch de gezagvoerder en de passagier *Kam Hong* had men aan de zeilen en den mast vastgeklemd met het schip zien zinken. De drie bovenbedoelde Chinezen hadden elk een watervat vast gegrepen en waren daarmede, na 24 uren drijvens, op een hun onbekend eiland aangekomen, alwaar zij van visch en schelpdieren hadden geleefd. Na 18 dagen vertoevens aldaar hadden zij geen levensmiddelen meer en staken zij op een soort van vlot op goed geluk in zee tot dat zij den volgenden dag werden opgevischt.

(*Jav. Cour.*)

Samarang. — Op den middag van den 12den dezer, ontstond alhier in de kampong Matsaren, tengevolge van onvoorzigtigheid brand, welke aangewakkerd door harden wind zoodanig toenam, dat in korten tijd een dertigtal huizen eene prooi der vlammen werd.

Aan de krachtige maatregelen van de Policie en het Brandspuitwezen is het te danken, dat de brand geen verderen voortgang had.

— Op den 11den dezer is alhier uit de groote rivier opgevischt het lijk van een Javaansch meisje.

(*Sam. Cour.*)

Probolingo. — Als eene bijzonderheid verdient opgemerkt te worden, dat dezer dagen in de afdeeling Kraksan, eene koe een kalf heeft geworpen met twee koppen.

(*S. N. en A. B.*)

ENGELAND.

Londen, 23 Maart. Een correspondent van de *Times*, deelt de volgende daadzaken mede:

1°. Het eerste regiment van het Engelsch-Italiaansche legioen is opgerigt en geheel voltallig gemaakt, door een der bekwaamste en eervolste officieren van het Piemontesche leger, een majoor die 23 dienstjaren telt; welnu! naauw was hij zijne moeijelijke taak te boven gekomen, of hij werd vervangen door een gewezen luitenant der garde, een jong baronet, die thans over het regiment en den ouden majoor het bevel voert.

2°. Het tweede regiment wordt gecommandeerd door een luitenant der garden, die omstreeks twee jaren tusschen Londen en Windsor gediend heeft en het niet onaardig moet vinden kapiteins onder zijn bevel te hebben, die allen zijn vader konden zijn.

3°. Die beide regimenten bevonden zich thans te Malta, onder het bevel van een luitenant der garde, ongeveer 28 jaren oud, rang hebbende van luitenant kolonel en onder-kwartiermeester generaal.

Er ontbreekt een brigadier en dezelfde correspondent vraagt of er geen luitenants der garde meer zouden zijn voor het generaalschap.

— Prins Frederik Wilhelm van Pruissen, naar men zegt, met de koninklijke prinses van Engeland verloofd, is den 18 October 1831 geboren, bijgevolg 25 jaren oud en tien jaren ouder dan zijne aanstaande bruid. Hij is de oudste zoon van den prins van Pruissen en na hem de opvolger van den troon. Gevolgelijk kan men, wanneer dit huwelijk beslag verkrijgt, verwachten op den troon van Pruissen, op een vroeger of later tijdstip, een Engelsche prinses te zien.

De prins is meer krijgsman dan staatkundige, doch zijne staatkundige gevoelens, voor zoo verre men die heeft leeren kennen, gaan door, geheel met die zijns vaders over een te stemmen. Naar hetgeen men algemeen zegt, bezit de prins zeer bevallige en minzame manieren en is hij zeer populair bij het leger en de natie, als ook de gunsteling van zijn koninklijken oom.

De koninklijke prinses van Engeland, Victoria Adélaida Maria Louisa, wier hand de waarborg zal worden voor de vriendschap, die met Pruissen hernieuwd wordt, is op den 21sten November 1840 in het paleis van Buckingham geboren en den 16den Februarij daaraan volgende gedoopt. Naar het wel bekende karakter harer koninklijke ouders, behoeft men geen twijfel te koesteren, dat hare zedelijke en verstandelijke opvoeding het onderwerp is geweest eener onafgebrokene zorg en niets veronachtzaamd is geworden, om in haar de beginselen en gevoelens aan te kweeken, die haar de verheven positie, waartoe zij geroepen wordt, waardig zullen doen zijn.

FRANKRIJK.

Men schrijft van Marseille:

Er is ter dezer dagen sprake geweest van eene zaak, hoogst belangrijk voor den graanhandel. Men herinnert zich misschien, dat op het oogenblik van het begin der blokkade van de havens in de Zwarte Zee en in die van Azof, een rijk Triëster handelshuis, vooral in de laatstgenoemde zee groote inkoopen had gedaan, waarover het door die blokkade niet kon beschikken. In weerwil van verschillende reizen naar St. Petersburg, vermogt de chef van dat huis geene vergunning erlangen, om die granen, zelfs niet onder Oostenrijksche vlag, uit te voeren. Men verzekert dat keizer Alexander als nu dat verbod heeft opgeheven en dat een veertigtal schepen thans door dat huis bevrachten worden, gereed om zee te kiezen, zoodra de vrede zal zijn afgekondigd, zelfs vroeger reeds, indien de Triëster koopman vergunning verwerft, om de linie der blokkade door te gaan. Men zegt dat hij zich thans te Parijs bevindt ten einde, ondersteund door den heer von Buol, eersten minister van Z. M. den keizer van Oostenrijk, om die vergunning te verzoeken.

Marseille, 22 Maart. De Thabor brengt tijdingen aan van Constantinopel, loopende tot den 13den. De grootste ... de bezoeken tusschen de verbondene legers en dat der Russen afgebroken.

De geallieerden hadden de werken van de Karabelnaia doen springen. Een Engelsch majoor was bij die ontploffing omgekomen. Men was begonnen de met schietgaten voorzienen ringmuur af te breken. Ten gevolge der gezondheidsmaatregelen, waren de zieken onder de geallieerde troepen sterk verminderd.

— Men leest in de *Figaro*.

Onlangs wandelde een dandy langs den boulevard te Parijs, het eene oog in den wind en het andere zorgvuldig beschermd met een daarin gestoken glas van een lorgnet.

Een straatjongen naderde hem en beleefd de muts afnemende zeide hij:

Mag ik u iets vragen, Mijnheer?

»Vraag, jongenlief, vraag," was het antwoord.

»Welnu, Mijnheer? Is u met dat glas in uw oog geboren?"

— Een onzer beroemde schrijvers, met ridderorders overladen, trad laatstelijk een salon binnen. Hij droeg over den schouder den band van eene vreemde orde. Mijn waarde D....., voegde hem een niet minder beroemd advocaat toe, toen hij hem ontwaarde, stop toch dien band weg; naar zijne kleur, zou men denken, dat het uw wollen borstrok was. Die kleur mishaagt u, antwoordde D..... achteloos; dat geloof ik wel, want het is die der druiven in de fabel van den vos.

DUITSCHLAND.

Tusschen de regeringen van Rusland en Oostenrijk schijnen eenige geschillen te zijn ontstaan en wij vermeenen te weten, dat de Czaar vooral op laatst vermeld rijk gebeten is over deszelfs plan tot beperking der grenzen. Graaf Esterhazy (Oostenrijksch gezant) heeft te St. Petersburg eenige koelheid ondervonden en is bij geen der broeders van den keizer ontvangen. Doch zwaarwigtiger en onrustbarender voor Oostenrijk is de eenheid, die er tusschen Rusland en Piemont schijnt te ontstaan. De heer de Caurir en graaf Orloff staan op den besten voet met elkander, hetwelk klaarblijkelijk eene bedreiging tegen het cabinet van Weenen in zich bevat.

— De Posensche Courant, deelt het volgende voorval mede, dat in een naburig district heeft plaats gehad.

Het huisgezin eens boers, afgelegen in het veld wonende, vierde de geboorte van een kind. In zijne groote vreugde, vertrouwde de gelukkige vader der vroedvrouw toe, dat hij een som van 80 daalders voor het doopmaal had gespaard. Eenige dagen voor dat feest verscheen er des avonds eene gedaante, in een ossenhuid gewikkeld met horens op den kop, die, voorgevende de duivel te zijn, den ouders hun nieuw geborene afeischte. Deze worden wanhopig en de duivel stemde er in toe, om, in stede van het kind, een som van 80 daalders aan te nemen. Daarna vroeg hij waar de winter provisie geborgen was en men verwees hem naar den zolder. Terwijl hij daar bezig was de worsten en zijden spek af te hakken, kwam er toevallig een jager uit de buurt in huis, die het huisgezin kla... lende en biddende vond. De boer verhaalde hem, dat de duivel in huis was. Oogenblikkelijk steeg de jager den trap op en riep: Wie daar! Een basstem antwoordde: De duivel! waarop hij aanlag als om op hem te schieten. Op dat geraas, schreeuwde de voorgewende duivel angstig en uit al zijn magt: »Heere ... zus! schiet niet, ik ben N. N." ...... niemand anders dan de man der vroedvrouw. Hij is dan ook behoorlijk naar de gevangenis overgebragt.

DENEMARKEN.

De koning heeft aan de leden van den raad een groot feest gegeven, en bij deze gelegenheid werd opgemerkt, dat hij een lang onderhoud had met den graaf Reventlow-Jersbeck, lid der holsteinsche stenden, dezelfde die het voorstel, deed om voor dat hertogdom eene ruimere vertegenwoordiging in den hoogen rijksraad te eischen, welk voorstel, zoo als bekend is, door den koning, in zeer scherpe bewoordingen, als ongrondwettig is gewezen van de hand.

— Naar men verneemt, heeft de pruissische regering stellig verklaard, dat haar gevolmagtigde bij de Sondtolconferentiën, te Kopenhagen, aan deze niet verder zal deelnemen, daar zij overtuigd is, dat de conferentiën toch tot geene bepaalde uitkomst zullen leiden.

DONAUSCHE VORSTENDOMMEN.

Met betrekking tot de kwestie der Donau-vorstendommen verneemt men, dat de te Parijs zich bevindende Romanen aan de conferentiën een memorie hebben ingediend, waarin zij hunne wenschen en denkbeelden uitdrukken over de organisatie van Moldavië en Wallachije. In dat stuk wijzen de onderteekenaren den souverein aan, die hun het aangenaamst zou wezen; zij noemen een prins uit het fransch keizerlijk huis, naar men zegt prins Napoleon. De conferentiën hebben het adres der Romanen in ernstige overweging genomen, en sommigen beweren, dat het door hen gevormde plan wel kans heeft, behoudens eenige wijzigingen, te worden aangenomen.

— De heeren Negrelli en Rapetto, ministers van den hospodar van Moldavië, die verscheidene maanden achtereen te Constantinopel, namens hunne regering, met de Porte onderhandelden over de hervormingen, met betrekking tot het gebruik van de inkomsten der grieksche kloosters in de vorstendommen, hebben die stad verlaten, na in hunne zending volkomen geslaagd te zijn. De Porte, willende in het vervolg de misbruiken voorkomen, die haar waren aangewezen, heeft de wetsontwerpen, haar door den divan van Jassy en door den divan van Bucharest voorgelegd, goedgekeurd. Krachtens de nieuwe bepalingen, zal het beheer der grieksche kloosters in de Donau-vorstendommen, voor zoo veel het geldelijk beheer betreft, onderworpen zijn aan het toezigt en onderzoek van den minister van eeredienst, en hunne inkomsten, die niet minder dan 6 millioen Hollandsch bedragen, zullen niet meer, als vroeger, voornamelijk ten voordeele der kloosters in Griekenland aangewend kunnen worden. Zoo als men weet, hebben die middelen in 1825 en 1853 grootendeels gediend, om de insurgenten tegen Turkije te ondersteunen.

NOORD-AMERIKA.

Te Philadelphia en Pittsburg hebben de eerste formele bijeenkomsten plaats gehad, wegens de benoeming van candidaten voor de presidentiële campagne, zonder echter nog tot eenige uitkomst geleid te hebben.

— De 22 Febr, de verjaardag van Washingtons geboorte, is met meer dan gewonen ijver gevierd geworden. Den volgenden dag is de Unie-States stoomfregat *de Niagara* van stapel geloopen, en zoo verre een ongeoefende oordeelen kan, is het een pronkstuk voor de marine. Het schip is 345 voet lang en 5200 tonnen groot; de lengte van den grooten mast der kiel met den vlaggestok zal 200 voet bedragen, terwijl zij drie stoommachines aan boord moet nemen. De boot is grooter dan eenige andere, die thans op den Oceaan zich bevindt, de nieuwe cunardische *Persia* niet uitgezonderd. Dit is een der vijf stoomfregatten, waarvan de aanbouw gedurende het laatste saizoen door het congres bevolen is. De prijs is ongeveer een millioen dollars.

Ingezonden Stukken.

Audiatur et altera pars.

of

Een woord over de emancipatie der slaven.

Reeds langer dan 70 jaren geleden, schreef *F. V. Reinhard*, in zijn boek »über das Wunderbare und die Verwunderung" (Wittenberg und Zerbst. 1782) »Wie de kunst verstaat, een zoo hooge mate van verwondering bij het publiek op te wekken, dat het of bevreesd wordt, of groote voordeelen verwacht, of ten minste in gemoede *bewogen* en tot eene levendige deelneming met het lot van anderen geprikkeld wordt, die kan het leiden zooals hij wil; hij kan zijn moed doen dalen en op nieuw aanwakkeren; hij kan het zoo hevig in beweging brengen, dat de belangrijkste veranderingen daardoor ontstaan. De geschiedenis levert ons ontelbare voorbeelden van dergelijke wilde buitensporigheden, en zoo dikwerf zij gewag maakt van eene hevige woede, dan wel van eene buitengewone moedeloosheid van het gemeen, zal de oorzaak er van telkens gevonden worden in *eenig wonderbaarlijk* feit, een wonderteeken, eene onverwachte zon- of maaneclips, eene voorspelling van een of anderen *geestdrijver*, of iets dergelijks, wit zijn aard voor het onwetende volk onbegrijpelijk, maar waardoor zijne verbazing opgewekt en zijne hartstogten ontvlamd konden worden."

Bij het lezen van deze woorden dacht ik onwillekeurig aan het tijdschrift »de Indiër" en vooral aan Dr. *W. R. van Hoëvell's* werk: »Slaven en vrijen onder de Nederlandsche wet, *derde goedkoope* uitgave!" (»de goedkoope tweede, druk van dit werk was reeds binnen *zes weken* weder uitverkocht!" —); ik dacht aan de indrukwekkende titelplaat van dit boek, waar-

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Woensdag 18 Junij 1856, No. 49.

op eene met de handen vastgebonden, geheel ontkleede schoone slavin onbarmhartig wordt gegeeseld. — verschrikkelijk, ja hartverscheurend om te zien! — en aan de pompeuse aanplakbiljetten die, met deze fraaije plaat in houtsnêe versierd, een tijd lang door het volk in Nederland op alle poorten en straathoeken werden aangestaard; — want ik geloof dat dit werk zijn opgang niet aan waarheid (deze wordt daarin gemist), niet aan een degelijk gehalte (dit bezit het niet), - maar alleen aan het blinkende van zijn schrijftrant en aan het buitengewone en romanachtig overdrevene van zijn inhoud te danken heeft.

Ik ken het spreekwood »wie met pik omgaat, wordt er mede besmet'' en gevoel mij derhalve evenmin geroepen, in het eerwaardige schoenmakers ambacht (waarin ik niet geoefend ben) te knoeijen, als mij met Staatkunde bezig te houden, en nog veel minder verlang ik mij in eene polemiek in te laten met uitgevers van tijdschriften en andere schrijvers, die zich blijkbaar weinig bekommeren om de zuivere, onverminkte waarheid aan het licht te brengen, maar deze waarheid alleen tot motto voeren, om deelneming op te wekken en, hierdoor geschraagd, hun eenzijdig *persoonlijk* doel des te veiliger te kunnen bereiken, waartoe alle kunstmiddelen om op het publiek te werken, door hen worden te baat genomen, ofschoon zij, bij alle bekwaamheid, waarmede zij de pen weten te besturen, den persoonlijken haat door hen gevoed jegene anderen, die hun doel in den weg schijnen te staan, op geene enkele bladzijde van hunne geschriften kunnen verloochenen.

Maar de waarheid is groot; zij schept eene onoverwinnelijke kracht uit zichzelve en telt onder alle Staatkundige partijen een veel grooter tal aanhangers, dan men gewoonlijk gelooft. Zelfs velen van hen die haar, om persoonlijke doeleinden, in 't openbaar verloochenen, zijn hare *geheime* vrienden.

De schrijver van het vroeger aangehaalde werk »Slaven en vrijen'' is evenmin in West Indië, of in andere slavenhoudende landen van Amerika geweest, als de redacteur van den »Indiër.'' Ik ben er ook niet geweest. *Zij* hebben uit de waarnemingen van anderen moeten putten, om zich een oordeel omtrent de negers in West Indië en de slavenkwestie te vormen; ik ook. Maar *zij* zijn daarbij op eene hoogst eenzijdige en partijdige wijze te werk gegaan; zij vertoonen aan hunne lezers slechts de *eene* zijde van het beeld; *ik* zal hun de andere — de keerzijde laten zien; — *zij* verraden op elke bladzijde van hunne geschriften de grootste onwetenheid omtrent physiologie en natuurlijke geschiedenis van het negerras; *ik* zal natuurkundigen laten spreken, die het negerras in Amerika bestudeerd hebben; ik zal mij, zoo veel mogelijk, van eigen oordeelvellingen onthouden en mij vergenoegen, met den lezer op kundige, goed onderrigte en onpartijdige schrijvers over het negerras en de slaven opmerkzaam te maken en hem verzoeken, indien hij er prijs op stelt, de waarheid, de zuivere, onverminkte waarheid te leeren kennen, dan toch vooral de gulden regel niet te vergeten: audiatur et altera pars.

De met roem bekende natuuronderzoeker Professor Dr. *H. Burmeister* heeft, tijdens zijn verblijf in Brazilië, het negerras tot het onderwerp van zeer grondige en alomvattende onderzoekingen gemaakt, waarvan hij de uitkomsten heeft medegedeeld onder het opschrift »der Schwarze mensch'' in zijne »Geologische Bilder zur Geschichte der Erde und ihrer Bewohner''. 2de deel. Leipzig, 1853. Hier vindt de lezer op bladz. 97 tot 180 den zwarten mensch volledig beschreven, vooreerst naar alle eigenaardigheden van zijne physieke gesteldheid en zijn ligchaamsbouw — deel voor deel — die gedurig worden vergeleken, van den eenen kant met die van den Europeschen mensch (het Caucasische ras), en van den anderen kant met die der hoogst bewerktuigde dieren, der apen, welke in de opklimmende rei der schepselen in volmaaktheid van organisatie den mensch het naaste bij komen; — vervolgens worden zijne geestvermogens en zijn zedelijke aanleg aan een onpartijdig en vergelijkend onderzoek onderworpen, waarvan de slotsom is »dat de Neger in al die stukken, waarin hij — physiek en intellectueel — met den Europeaan verschilt, even zoo vele punten van overeenkomst bezit met de dieren, namelijk met de apen, en dat deze meerdere overeenkomst met den ligchaamsbouw der apen een wetenschappelijk feit is, steunende op zoo hechte grondslagen, dat het niemand meer betwijfelen kan, evenmin als iemand in ernst zal durven beweren, dat de Neger uit dien hoofde niet tot het geslacht der menschen behoort.'' — De neger is een op een *lageren* trap, zoowel van ligchamelijke bewerktuiging, als geestelijke en zedelijke ontwikkeling staande soort of ras van mensch. »Hadden zij (de negers) hunne menschelijke vermogens en aanleg benuttigd, om zich tot een hoogeren trap van menschelijkheid te verheffen, waartoe zij des te eerder moeten geacht worden in staat geweest te zijn, uithoofde de zwarte volksstammen, althans voor een gedeelte, reeds sedert duizenden van jaren met beschaafde volkeren in aanraking zijn geweest, zij zouden van de slavernij bevrijd gebleven zijn. Maar hiertoe schijnt de negertype niet genegen, ja, in zekere mate geheel ongeschikt en onvermogend te zijn.'' — »Ik wil hiermede de slavernij niet verdedigen, maar slechts haar voortdurend bestaan verklaren; ja. ik durf nog een stap verder te gaan en beweren, dat het zwarte menschenras er nimmer in slagen zal, zich tot de hoogde van eene beschaafde maatschappij zelfstandig te verheffen, want zoo luidt het resultaat van mijne waarnemingen omtrent hunne geestvermogens, hunnen zedelijken aanleg en de redelijke aanspraken die zij maken, voor zoo ver ik ze in Brazilië heb leeren kennen.'' — Om dit gezegde door een voorbeeld te staven, beroept de schrijver zich op Hayti, waar de negers sedert nagenoeg twee menschenlevens (in een reeds sedert drie eeuwen beschaafd geweest land, en midden tusschen beschaafde omgevingen!) *aan zichzelven overgelaten* toch niet in staat geweest zijn, een voorspoedig. vreedzaam en gelukkig volksbestaan te gronden. Over het beroemde werk van *Miss* Harr. Stowe (de hut van Oom Tom) merkt de schrijver aan: »dat het onregtvaardig en niet geoorloofd is, de daadzaken zoodanig te misvormen en te verdraaijen, als de schrijfster van dezen roman heeft gedaan. Wil men het zwarte menschenras, zoo als het zich over 't algemeen voordoet, leeren kennen, dan moet men niet de beste, de zeldzaamst voorkomende personen als vertegenwoordigers er van op den voorgrond plaatsen; men moet, als type van het geslacht niet een enkel individu uitzoeken en kiezen, dat misschien het eenige van zijn aard is, ja, waarschijnlijk, *zoo* als het is voorgesteld, nergens wordt gevonden. Ik heb ten dien opzigte geheel andere ondervindingen gemaakt, enz.'' — Hij besluit zijn opstel met de woorden: »De sterkere heeft het regt alles te doen, wat de zwakkere niet verhinderen kan. Deze stelling is in de Amerikaansche koloniën steeds de grondwet der maatschappij geweest en zal het blijven, zoo lang zij zich niet uit en door zichzelve gezuiverd heeft. De slavernij, het verschil in kleur, de uitwerking der verschillende mate van rijkdom en bezit zullen uit de staten der nieuwe wereld niet eerder verdwijnen, dan tot de echte deugd van een Brutus aldaar inheemsch zal zijn geworden, welke steeds het meeste en moeijelijkste van zichzelve eischt en, in het bewustzijn een achtingswaardig voorbeeld te hebben gegeven, het publiek tot navolging aanspoort. Maar, niet geslachten zullen vergaan, neen. eeuwen zullen verloopen, eer het zoo ver komt en tot daartoe zal geene magt der aarde in staat zijn, den slaven- en menschenhandel in Amerika te onderdrukken.'' — Zoo ver Professor *Burmeister*.

Elke werking heeft hare oorzaak. De toestand der slavernij van het zwarte menschenras in Suriname, zoo als in vele andere deelen van Amerika, is dus insgelijks de werking of het natuurlijke gevolg van *eene oorzaak*, welke enkelvoudig of uit een meertal van verschillende oorzaken zamengesteld zijn kan. Zoo lang men de oorzaak laat bestaan, zal het gevolg er van — het kwaad — met geene mogelijkheid kunnen onderdrukt worden, en de voorstanders van de emancipatie der slaven, die in hun — blinden? — ijver wanen de slavernij te zullen uitroeijen door alle slaven in eens vrij te verklaren, handelen even zoo ongerijmd en belagchelijk als een landbouwer, die, om een moeras of een vijver uit te droogen, zich vergenoegt al het water daar uit te scheppen, zonder de bron of den toevloed van dit water te verstoppen, — of als iemand, die een wilden, onbruikbaren boom in zijn boomgaard heeft. dien hij uitroeijen wil, tot welk doel hij alle takken er van afsnijdt of den stam boven den wortel afkapt (welken laatsten hij ongedeerd laat), — de vijver toch zal zich op nieuw met water vullen, de *wortel* van den boom zal weder uitbotten en een nieuwen stam en nieuwe takken schieten, — *de slavernij* (al is het onder een anderen naam, of in een anderen vorm) *zal wederkeeren, zoo lang de oorzaak er van, de wortel van het kwaad, blijft bestaan*,
[illegible]
die mede de kunst verstaan om »Christelijke'' liefde te veinzen, is dit slechts eene geveinsde blindheid; want zij kunnen zeer goed zien en hebben gezonde oogen, maar *willen* niet zien. De emancipatie der slaven toch is voor hen een al te welkom voorwendsel, een zeer geschikt onderwerp, dat zij als stokpaardje gebruiken, om hun persoonlijk doel te kunnen najagen, op het gemeen te kunnen werken en aan haat of afgunst tegen *personen* bot te kunnen vieren.

Wie in ernst bedoelt, tot de afschaffing der slavernij iets bij te dragen, die moet de oorzaak er van wegnemen, het kwaad bij den *wortel* aantasten en deze helpen uitroeijen, dan zal het gevolg er van zelf ophouden te bestaan. Maar die oorzaak wordt niet gevonden bij de slaven (welke slechts de werking er van zijn), maar bij de slaven*houders*, de blanken, en heeft haar naasten grond in de feitelijke behoefte der blanken aan slaven, terwijl haar laatste grond gelegen is in hun gemis aan ware, natuurlijke godsdienst, aan *ware* zedelijkheid en menschenliefde, in plaats waarvan zij een godsdienststelsel bezitten, dat zijne bekrachtiging niet in zich zelven heeft, maar van buiten ontleent door de z. g. Openbaring, dat zich derhalve bij het kerkgaan en kerklijke pligtplegingen bepaalt. maar geen steun vindt in de *innerlijke overtuiging van waar te zijn* zijner belijders en dat uit dien hoofde geen invloed uitoefent op hun werkdadig leven en handelen en hen niet beletten kan, in hunne oogenblikkelijke behoefte aan arbeiders te voorzien daardoor, dat zij de zwarte *menschen* tot hunne slaven maken.

Geef aan de europeërs een met natuur en gezonde rede overeenstemmende godsdienst en zedeleer, die hare bekrachtiging in zich zelve, in de overtuiging en in het hart van iedereen heeft; ontneem daardoor aan de blanke volkeren *den wil* om slaven te houden, — de toestand der slavernij zal ophouden te bestaan. Maar laat gij dien *wil*, om slaven te houden, bestaan, alle uwe pogingen van vrijverklaring der thans voorhanden slaven zullen vruchteloos zijn, want de slavernij zal, als het noodzakelijke gevolg van bestaande oorzaken, wederkeeren, hetzij in denzelfden vorm zoo als zij thans bestaat, of in een gewijzigden vorm en met eene andere benaming. — Gij, voorstanders der slavenemancipatie met »blinden'' ijver en zonder maat en perk! — ik geef u derhalve den welgemeenden raad: wilt gij der menschheid, daarin begrepen uwe *zwarte* broederen, nuttig zijn, maak dan met uwe hervormingsplannen een begin *hier*, bij uwe landgenooten, de europeanen, en ik geef u de verzekering, dat gij daar een *ruim* veld zult vinden, waar gij uwe krachten en talenten kunt oefenen, waar gij op 't godsdienstig en zedelijk gebied onafgebroken werkzaam kunt zijn, ja, de schoonste gelegenheid zult hebben, uwe namen als Reformators te vereeuwigen!

Nagenoeg dezelfde uitkomsten, als de heer Burmeister, heeft een ander, onpartijdige waarnemer verkregen, de Prof. Dr. *Duttenhofer*, die de negers en de negerkwestie in de Nederlandsche kolonien (Suriname) heeft bestudeerd. Men zie deszelfs werk. »Über die Emancipation der Neger. Nördlingen, 1855.'' — De heer Duttenhofer verafschuwt den menschenhandel even zeer, als Prof. Burmeister en ik dit doen, maar hij is niet met blindheid geslagen en veinst ook niet blind te zijn; hij is een getrouwe onderzoeker der natuur, een waarnemer der zaken *zoo als zij zijn*. Hij verklaart zich ten sterkste tegen de emancipatie der negers in den *gewonen* zin van het woord, zoo als de Engelschen dit verstaan, en spreekt daarentegen met lof van de Nederlandsche methode der langzame bevrijding, waarbij zij door de wet worden beschermd.

De heer Duttenhofer onderwerpt het negerras vooreerst (zoo als Prof. Burmeister dit reeds vroeger deed) aan een natuurkundig-pchijsiologisch onderzoek, in vergelijking met de overige rassen van het menschdom; vervolgens gaat hij de uitwerkingen na, welke tot heden toe de engelsche vrijverklarings- en de nederlandsche, door de wet geregelde, onderwerpings methode hebben te weeg gebragt en komt, zoodoende, tot het drievoudig resultaat, dat 1o. de onvoorwaardelijke vrijverklaring der negers met de belangen der europeesche kolonisatie *niet* verdraagzaam is; 2o. dat eene dergelijke vrijverklaring het zedelijke en industrieele welzijn der negers *niet* bevordert, en 3o. dat de slavenhandel, welks onderdrukking de conditio sine qua non dezer bevrijding is, op den tot heden toe ingeslagen weg *niet* onderdrukt kan worden, — al het welk de schrijver door onwederlegbare, stellige feiten staaft en bewijst. — De ondervinding heeft geleerd, dat de in vrijheid gestelde negers (met zeer zeldzame uitzonderingen) spoedig weder in hunne vroegere afrikaansche luiheid, zinnelijkheid en woestheid vervallen. Even min is te ontkennen, dat in Afrika, sedert door de Engelsche kruisers jagt wordt gemaakt op met slaven beladene schepen, dubbel zoo veel negers als vroeger, of in het juk der slavernij worden geklonken of wel, wegens de moeijelijkheid der verkooping, om 't leven worden gebragt en dat, om dezelfde redenen, het heimelijke vervoer der negers op de schepen en de behandeling, die zij ondergaan door de slavenhandelaren, veel wreeder is dan vroeger. — Maar ik verwijs den lezer naar het werk zelf, dat te zakelijk en belangrijk is om, door enkele uittrekselen te worden verbrokkeld. Het verdient, meer dan anderen, de eer eener nederduitsche vertaling en is aan alle onze landgenooten; die de waarheid wenschen te kennen, te meer aan te bevelen, daar de schrijver er van — natuuronderzoeker en hoogleeraar in *Wurtemberg* — geacht kan worden, bij de beslissing der slavenkwestie, hoegenaamd geen belang te hebben en, als nuchtere waarnemer, geheel *onpartijdig* te hebben geoordeeld.

De feiten, waarop hij zich beroept, zijn geschiedkundig zoo onwederlegbaar en de waarnemingen die hij mededeelt, zoo juist en duidelijk, dat zelfs de warmste voorstander der slavenemancipatie — indien hij zijn gezond verstand niet verloren heeft — ten slotte tot dezelfde overtuiging komen moet, als hij: dat de bevrijding der slaven niet (zoo als de Engelschen dit willen), plaats hebben kan *in eens*, met een *sprong* uit de diepste slavernij tot eene onvoorwaardelijke vrijheid, maar dat die geschieden moet door middel van een overgangstoestand welke, tientallen, ja welligt honderden van jaren kan duren en waarbij het zwarte ras, in eene door de wet geregelde ondergeschiktheid [illegible]
wordt de neger niet veel hooger geacht dan een *dier* en hij is aldaar blootgesteld aan de ruwste behandeling, aan alle wreedheden der slavernij en van het despotisme. — De schoone taak nu, die het hooger gevormde europeesche menschenras te vervullen heeft, moet deze zijn, den neger uit zijne aangeboren dierlijke laagheid op te heffen en menschelijk op te voeden; maar dit doel kan niet bereikt worden door eene *onnatuurlijke* gelijkstelling van den neger met den europeër, maar alleen door aanhoudende tucht en beheersching. De negers, zijnde het lager staande ras, moeten in afhankelijkheid worden gehouden en, even als onmondige kinderen, worden opgevoed en geleid; maar hunne regten als personen — derhalve *menschen* — moeten worden erkend en door de wet beschermd. — In de Nederlandsch-Westindische bezittingen *bestaat* reeds een dergelijke, door de wet geregelde, toestand van afhankelijkheid, welke dan ook den naam van slavernij niet eigenlijk meer verdient. Het ''reglement over de behandeling der slaven'' in Suriname heeft het doel om ze tegen willekeur te beschermen en tegen mishandeling te vrijwaren en hun lot is, volgens de uitdrukkelijke getuigenis van Prof. Duttenhofer, aldaar veel dragelijker, dan dat van duizende z. g. vrije arbeiders in Europa. Zoo ver de heer Duttenhofer.

Uit deze weinige regels zal, hiermede vlei ik mij, den lezer reeds gebleken zijn, dat hoegenaamd geen grond bestaat, om over de slavernij in Westindië en *enkele overtredingen der wet aldaar* een zoo hartverscheurend geschreeuw aan te heffen, als Dr. W. R. van Hoëvell in zijn boek »de slaven en vrijen onder de Nederlandsche wet'' heeft gedaan en zooals hem de nobele »Indiër'' ik bedoel het tijdschrift, in een tienvoudig, luidruchtig echo heeft nagegalmd. — Worden dan bij ons, in Nederland, niet somtijds de heiligste wetten overtreden en de zwaarste straffen geminacht? Ja, worden er niet misdrijven gepleegd en in alle landen der wereld en onder de beste en doelmatigste wetgevingen?

Ik zal mij thans met deze voorbeelden vergenoegen om den lezer te hebben aangetoond, *waar* en bij welke schrijvers hij een onpartijdig en met de natuur overeenstemmend oordeel over het negerras en de slavernij vinden kan, om zich, des verkiezende, grondiger daaromtrent te onderrigten. Dit zal den waarheid lievenden man, onverschillig of hij hoog of laag geplaatst is in de maatschappij, nuttig kunnen zijn; het zal hem behoeden voor eenzijdigheid. om niet misleid te kunnen worden door geestdrijvers, en niet als dupe te vallen in de armen van partijvoerders, die slechts *een* — een *persoonlijk* doelwit hebben, waartoe *alle* middelen goed zijn.

M.

De redactie van den Java-Bode vermeent, bij de opname van dit stuk, te moeten bekend stellen, dat zij door de plaatsing in geene deele wenscht beschouwd te worden af te wijken van hare dikwerf geopenbaarde beginselen omtrent de wenschelijkheid van eene algeheele afschaffing der slavernij in Nederlandsch Oost-Indië.

Scheepsberigten.

Straat Sunda doorgezeild.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen	Gezagvoerder	Van	Datum	Naar
Junij	13	Hamburg	Georg Heinrich.	G. Lutzen	Batavia	11 Juny	Hamburg.
»	14	Nederlandsch	Prinses Charlotta	H. A. Harius	Marseille en Gibr.	4 Maart	Batavia.
»	—	Nederl Indisch	Caroline	Graswinckel	Tjilatjap	7 Juny	Soerabaya.
»	13	Engelsch	Oriental.	Macey	Nieuw Zeeland	3 Mei	Singapore.
»	14	»	Gunduda	E. Hemtusse	Londen	2 Maart	Hongkong.
»	18	Nederlandsch	Hermine	R B Diward	Amsterdam	3 Febr.	Batavia.
»	15	»	Atiat Rachman	Js. Worthington	Bombay	15 April	»
»	14	»	Boreas	Schiekger	Rio Janeiro	— »	»
»	15	»	Brouwershaven	Rush	Rotterdam.	»	»
»	12	Amerikaansch.	Gruvea	F. H. Walker	Boston	14 Maart	Manilla.

Aangekomen Schepen te Batavia.

Datum.		Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van.	Datum.	Agenten.
Junij	14	Fransch	schip	Benjamin Sanier	A. Fouzard	Nantes	2 Maart	G. Suermondt en co.
»	15	»	»	Sophia Cezard	P. Pons	Havre	10 »	»
»	—	Nederlandsch	bark	Generaal Michiels	P. G. Visser	Rotterdam	4 »	Tiedeman en van der Burg.
»	—	»	»	Eersteling	A. P. Harmstrong	»	12 »	»
»	—	»	»	Aldebaran	B. G. Meyboom	Amsterdam	11 »	»
»	—	»	schip	Anna Digna	C. Ouman	Pasoeroean	6 Junij	Haager en Schuurman.
»	—	Nederl. Indisch	brik	Fiedha Rachman	Sech Bilfagie	Cheribon	12 »	D. N. Buys en co.
»	16	» »	bark	Cornea	Djamaloedin	Banjermassing.		»
»	—	Nederlandsch	»	West Capelle	M. Rooderkerk	Hongkong		Maclaine, Watson en co.
»	17	Nederl Indisch	stooms.	Padang	Bosch	Borneo		W. Cores de Vries.
»	18	» »	brik	Pasekan		Pecalongan		Gezagvoerder.
»	—	Amerikaansch.	schip	Octavius		San Francisco.		Paine, Stricker en co.

Vertrokken Schepen van Batavia.

Datum.		Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Junij	14	Nederlandsch	bark	Ardjoeno	Rapp	Soerabaya.
»	—	Nederl. Indisch	»	Fathoor Rachman	Said Alhadie	Sumbawa
»	15	» »	stooms.	Langan Lamongan	T Deighton	Samarang.
»	—	» »	brik	Djaleha	Hadjie Hassan	Samarang en Poelo Laut
»	—	Nederlandsch	bark	Twee Anthonys	J. F. Klemp	Rotterdam.
»	16	»	schip	Sara Johanna	L. ten Boekel	Tagal en Japan.
»	—	»	bark	Resident van Son	Kramers	»
»	—	Nederl. Indsch.	»	Kim Hengseng	Lim Tjoe	Palembang.
»	—	Fransch	brik	Jeune Laure	Fouithuoux	Pondichery.
»	17	»	schip	Benjamin Sanier	A. Touland	Soerabaya.
»	—	Needrlandsch	bark	Welvaart	Mooy	Holland.
»	18	Amerikaansch.	»	Philomela	Redman	Nederland.

In lading liggende Schepen te Batavia.

Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsch	schip	Broedertrouw *	Hordyk		B. Kopersmit en co.
»	clipper	schip Nieuw Holland	L. Tuk.		»
»	bark	Johanna Catharina	Van der Gouwe		Busing Schröder en co.
»	»	Dirk Arnold	Wittebol	Nederland en Soerabaya	Paine, Stricker en co.
»	»	West Capelle *	M. Rooderkerk	Londen.	Maclaine, Watson en co.
»	»	Gelderland *	Crap Hellingman.	Tjilatjap	Haager en Schuurman.
»	fregat	Anna Digna	C. Ouman	Nederland	»
»	bark	Cornelia. *	D. Lamers	Amsterdam	»
»	»	Kaap Hoorn.	J L. Dik	Tagal en Samarang	Landberg, Bezoet de Bie en co.
»	»	Gerardus Jacobus	Buys	Rotterdam en Samarang.	G. Suermondt en co.
»	»	Oostergoo	D C. Claus		Tiedeman en van der Burg.
»	»	Padang	M. W. Swart	Samarang en Soerabaya	»
»	»	Eersteling	Harmstrong		»
»	»	Generaal Michiels	Visser		»
»	»	Aldebaran	Meyboom		»
»	»	Maleyer	P. R, Bok	Samarang en Soerabaya	de Weerdt Ruyl en co.
»	»	Generaal Baron van Geen	G. Rotgans	Samarang.	»
Nederl. Indisch	schoen.	Harriet *	Ballara	Cocos Eilanden	Adam en co.
» »	brik	J. C. Ross *	J G. C Ross	»	»
» »	bark	Marianne Anthoinette *	Lebert	Samarang	B. Kopersmit en co.
» »	»	Cornea *	Djamaloedin		D. N. Buys en co.
» »	brik	Fhida Rachman *	Sech Belfagie	Samarang.	»
» »	brik	Goan Lie *	Goan Liangsoey		»
Zweedsch	bark	Helena *	Hagerstrom	Zweden	Metzendorff, Wilmans en co.
»	»	Alma en Olga *	Osnabruch		»
»	»	Montrose *	Kronhamn		Pitcairn, Syme en co.
Engelsch	bark	Bernicia *	J. Jarmin		Maclaine, Watsou en co.
»	»	Eliza Thornton *	Maxwell	Londen	Martin, Dyce en co.
Bremer	schip	Minerva *	Wieting.		Busing Schröder en co.
Fransch	bark	Joachim *	E. Delhomme	Bordeaux	G. Suermondt en co.
»	schip	Sophia Cezard *	Pons	Haver via Samarang	»

De Particuliere Schepen zijn aangeduid met een *

Aangekomen schepen te *Samarang*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Junij	6	Ned.	schip Anna en Ellise	C. J. Jaskie	Batavia.
»	—	N. I.	stooms. Banda	C. C. L Neyts	Soerabay.
»	7	»	bark Ellen	J. Winter	Pekalongan.
»	8	»	stooms. Langen Lamongan	T Deighton	Batavia.
»	9	»	bark Lechmedie	Sech Sahak	Pekalongan.
»	10	»	schoener Anna Johanna.	W. A. Valberg	Macassar.
»	—	»	schoener Bientang Toedjoe	Steevensz	Singapore.
»	—	N. I.	bark Bientang Anem	S. van Hulstyn	China.
»	—	»	bark Anna Serie	Said Satrie	Batavia.
»	11	»	bark Hamadani	C. B. Joung	Soerabaya.
»	12	»	bark Djoedool Karim	Abdul Sedik	Koetee.
»	—	»	bark Kiem Tian Tay	Tjoa Inglan	Cheribon.

Vertrokken Schepen van *Samarang*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Junij	6	N. I.	bark Djoedool Karim	Rasap	Pontianak.
»	—	»	st. Koningin der Nederl.	J. Prins	Batavia.
»	7	»	stooms. Banda	C. C. L Neyts.	»
»	10	»	stooms. Langan Lamongan	F. Deighton	»
»	11	»	bark Banka	G. Schuit	Singapore.
»	—	»	bark Lechmedie	Sech Sahak	Sumba.
»	12	Zweed.	bark Thetis.	L. E. Pipping.	Zweden.

In lading liggende Schepen te *Samarang*.

Vlag.			Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Bestemming.	Agenten
Nederl.	Indisch	bark	Naga Laut	F. A. P. Wentholt		B. Kopersmit en co.
»	»	»	Ellen	J Winter	Batavia	»
»	»	»	Justina	E. Lewis	Japara.	Gezagvoerder.
»	»	»	Bientang Timor.	Said Machnoon		»
»	»	brik	Fathal Hair	Sech Bahaloean	Cheribon en Singapore	»
»	»	schoen.	Anna Johanna	W. A. S Valberg		»
»	»	bark	Bientang Anem	J. W. Steevensz		»
»	»	schoen.	Bientang Toedjoe	Said Satair		»
»	»	bark	Anna Serie	S van Hulstyn	Soerabaya	»
»	»	»	Djadul Karim	Abdul Sadik		»
»	»	»	Kiem Tian Thay	Tjoa Englan		»
»	»	bark	Hamadani	C. B. Joung	Batavia	Dorrepaal en co.
Nederlandsch		schoen.	Valparaiso	E. J. Kok		»
»		schip	Pieter Cornelis Zn. 't Hooft.	N. Koens	Nederland via Soerabaya.	»
»		»	Anna en Ellise	C. J. Jaski	»	»
»		bark	Jupiter	van der Mey	Nederland	van den Broek en Veeckens.

Aangekomen schepen te *Soerabaya*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Junij	6	Amer.	bark Auckland	C. Nelson	Batavia.
»	—	N. I.	» Bacht Mastora	Said Alhabassij	Tagal.
»	—	»	» Fathool Wahap	Sech Biljoen	Batavia.
»	—	Ned.	» Twee Cornelissen	J. C. Kreije	»
»	7	»	schip Helena en Anna	J. C. F. Lupcke	»
»	—	Eng.	bark Xarifa	J. Fitchet	Melbourn.
»	8	N. I.	stooms. Ambon	Hugenboltz	Lassem.
»	9	»	bark Fardool Rachman	Said Ba-alie	Riouw.
»	—	»	» Fathul Joesoer	Sech Baoezeer	Batavia.

Vertrokken schepen van *Soerabaya*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Junij	7	N. I.	bark Hamadany	C. B. Young	Batavia.
»	9	»	schip Ammana Tulbarie	Sech Bantah	Sumanap.

In lading liggende Schepen te *Soerabaya*.

Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Bestemming.	Agenten
Nederl. Indisch	bark	Salim	Sech Rachman	Molukkos.	Sech Said Awal Baboe.
Balisch	bark	Fathool Rachman	Hadjie Moh Kasim	Baliej	Gezagvoerder.
Oostenr.	schip	Splendido	R. Visen	Australie	Adam en co.
Engelsch	»	Mimi	B. D. Segebade	Nederland	»
Hamburg	»	Xarifa	J. Fetchet	»	»

AANGEKOMEN PASSAGIERS TE BATAVIA

van den 13 tot en met den 15 Junij 1856.

Met de brik *Goanlie*, kapt. *Giam Liansoeij*, 1 luit. *Niem*[...] Palembang.

Met het schip *Padang*, kapt *Zwart*, *G. T Ingram*, van Ro[...]

Met het schip *Eersteling*. kapt. *Harmstrong*, *Vriesendorp* [...]terdam.

Met het schip *Anna Digna*, kapt *Ouman*, luit. ter zee 2 kl. [...]*wer*, *van Tuijl van Serooskerken*, *van den Burg*, *Breukelm*[...] *Burger*, offic. van gez. *Bork*, *van der Zwaan* en *familie*, [...] en *familie*, luit ter zee 1 kl. *de Gelder*, luit ter zee 1 kl. *de* [...] *twee kinderen* van den WelEd. heer *de Gaaij Fortman*, van Pas[...]

VERTROKKEN PASSAGIERS VAN BATAVIA

van den 15 tot en met den 18 Junij 1856.

Met de N. I. Stoomboot *Langen Lamongan*, kapt. *Deighton* [...] *J. A van Soelen*, *E. M. Gumprich*, Mevrouw *Lewis* en *Ki*[...] *Bonhote*, naar Samarang.

Overzee *B. H N. van Lawick van Pabst* en *Echtgenoot* [...] Krawang.

Overland *T B. Hofland*, naar Krawang.

Overzee *O. K van der Meer Mohr*, *F. L. Samuels*.

Handelsberigten.

Op den 7den Junij jl. zijn alhier voor gouvernements rek[...] op publieke veiling verkocht, de volgende onlangs uit Japan gebragte artikelen, als:

$5667^{88}/_{125}$ pikols koper, die hebben gerendeerd *f* 502,940: [...] gemiddeld *f* 88:89 per pikol;

1256 balies kamfer, wegende bruto p. m. 249,720 amst. p[...] die hebben gerenderd *f* 65,209:45 of gemiddeld *f* 51:110 per [...]

1515 kisten witte boomwas, wegende p. m. 1454 pikols, hebben gerendeerd *f* 72,887:60 of gemiddeld *f* 48.13 per kist.

Aan- en Uitvoer te Batavia *van den 14 tot en met den 16 Junij 1856.*

AANVOER

Van Amsterdam per ned. schip *Nieuw Holland*, gez. L. Tuk. agt. Kopersmit en co-

30 vs. specie. *N. H. M.*
$140/_1$ leggers. *Suermondt en co.*
4 ks. provisien. 68 hammen. *Gezagv.*

Van Amsterdam per ned. schip *Oostergoo*, gez. Claus. agt. Tiedeman en v. d. Burg.

30 vs. specie. *Gouvernement.*
15 vs. boter. 16 do. kazen. 6 do. ossentongen. 4 do. saucijsse[...] vs. do. 1 kt. zeep. 11 coll. verf. 24 ps. leder. 7 vs. groenten[...] do. rolpens. 1 keld. vruchten. 2 ks. provisien. 6 schilderstuk[...] *Gezagv.*

Van Passilian per praauw sampang div. gez. ....

390 zakk. rijst. *Lie Tiang en Seng Bo.*

Van Cheribon per ned. ind. schip *Tartar*, gez. Tan Ingok.

$592^{00}/_{100}$—$548^{40}/_{100}$ pic. suiker. *Cramerus en Reed.*
$115^{22}/_{100}$ pic. suiker, *Maclaine Wotson en co.*
$415^{5}/_{100}$ pic. tabak. $15^{1}/_{2}$ corg. bat. goederen. *Sim Tiantjoon.*
2 kn. cochenille. *Martin Dyce en co.*
42 legg. arak. *Thee Tiauwkie.*

Van Becassie per praauw sampang gez. div.

400 zakk. rijst. *Tan Sieng.*

Van Indramajoe per praauw sampang div. gez. .....

1307 pic. rijst. div. Chinezen.

Van Samarang per ned. ind. stoomb. *Langan Lamongan*, gez. Deighton. agt. Maclaine Watson en co.

$1142^{3}/_{4}$ @ indigo. 2 kn. cambrics. 1 kt. provisien. 1 trommel. [...] kist. 3 pakk. tuigen. 1 pak monsters. *Order.*
42 ks. vogelnetjes. 13 do. diversen. 25 krandj. do. 1 stopflesch. [...] pak rotting-matten. *Gouvernement.*

UITVOER

Naar Nederland per ned. schip *Twee Anthonys*, gez. Klomp. agt. Reijnst en Vinju.

1250 pic. tin. 40 do. verfhout. 75 do. do. rotting. 12600 do. koffij. $400^{04}/_{100}$ pic. suiker. *N. H. M.*

Naar Nederland per ned. schip *Koophandel*, gez. H. de Boer. agt. Kopersmit en co.

$2001^{60}/_{100}$ pic. suiker. 4840 do. koffij. 350 do. tin. 60 do. rotting. *N. H. M.*

Naar Tagal en Samarang per ned. ind. schip *Heng Gean*, gez. Lim Yoehok.

500 ps. zilv. sp. matten. *Gezagv.*
80 ps. wit katoen. 27 ks. madapoll. 2 do. diversen. *Thio Tjoenhoat.*

Naar Cheribon per ned. ind. schip *Faid Akim*, gez. Said Mohamad Alhadie.

27 ks. madapoll. 1 do. ongebl. katoen. *Said aloewie Satrie.*
2 bascules. *Louran en v. Walcheren.*
50 assen. 1 bos ijzer en staal. 1 pak zinkplaten. 1 do. kop. bladen. 3 ks. gereedschappen. *Cramerus en Reed.*
10/m. ps. goenie-zakken. *N. H. M.*
1 vat azijn. 4 ks. gember. 4 kn. provisien. 1 do. soija. 2 do. lampen. 6 ks. vruchten. 1 pakje diversen. 1 molen. *John Pryce en co*
10 ks. div. lijnwaden. 1 kt. doeken. 1 pak chitzen. *Sech Mohamed Bafaldel.*
8 vn. teer. *Landberg en co.*
30 coll. meubelen. 2 kl. spiegels. *Munder.*

Naar Samarang en Soerabaya per ned. ind. stoomb. *Banda*, gez. Neyts. agt. Cores de Vries.

1 vat vleesch. uit entrep. *Cores de Vries.*
1 ks. bijouterien. 1 do. kantoorbehoeften. *Kopersmit en co.*
f 30,000.— zilv. munt. *N. H. M.*
508 ps. sp. matten. *Said Oemar Hindoean.*
9 ks. gedr. katoen. (15 ks. gedr. katoen. uit entrep. *Busing Schröder en co.*
2 tijdmeters. 16 ks. eau de cologne. 1 kt. kaas. 10 koper. 1 wagen. *Cores de Vries.*
2 kn. hoeden. *Pareira.*
1 schroefbout. *Dummler en co.*
900 ps. sp. matten. *Said aloewie Satrie.*
1 kt. zeep. 1 do. zijde stoffen. *Pandel en Stiehaus.*
9 ks. a. r. katoen. uit entrep. *Mc. Ewen en co.*
3 ks. planten. *Gouvernement.*

Militaire Societeit Concordia.

Thé-Dansant op Zaturdag 28 Junij 1856.

GEDRUKT EN UITGEGEVEN TE BATAVIA BIJ W. BRUINING.